

SŪDUVOS VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

Asociacija, Bagotosios g.4-4, Antanavas, Kazlų Rūdos sav., LT- 69368, tel. 8 697 40662,
Faks. (8 343) 98802, el. p. redaknei@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 300593322

Nacionalinės mokėjimo agentūros
Prie Žemės ūkio ministerijos
Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento
Kaimo vystymo programų skyriui

2015-02-24 Nr. S-15/17

PRAŠYMAS Dėl Strategijos keitimo

Informuojame, kad 2015 m. vasario 10 d. vykusio Sūduvos VVG valdybos posėdžio metu buvo atliktas Strategijos „Sūduvos krašto kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas“ keitimas susijęs su nuostatos dėl 73 proc. ir daugiau procentų lėšų skyrimo priemonei „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ panaikinimu. Prašome pritarti Strategijos keitimui, kuris išdėstytas 2015 m. vasario 10 d. valdybos protokole Nr. 30.

Pridedama:

1. Sūduvos VVG valdybos posėdžio protokolas (3 lapai)
2. Patikslinta Strategija (9 lapai)

Iš viso: 12 lapų.

Pirmininkė

Reda Kneizevičienė

Sūduvos VVG valdybos posėdžio

PROTOKOLAS

2015-02-10 Nr. 30

Kazlų Rūda

Susirinkimo pirmininkas Mindaugas Akelaitis
Susirinkimo sekretorė Kristina Mačiokienė
Susirinkimo dalyvių sąrašas pridedamas
Susirinkime dalyvauja 9 valdybos nariai iš 12.

DARBOTVARKĖ:

1. Strategijos keitimas;
2. Parengiamoji parama;
3. Einamieji klausimai.

1. SVARSTYTA: Strategijos keitimas.

Sūduvos VVG pirmininkė Reda Kneizevičienė informavo valdybos narius, jog LR Žemės ūkio ministro 2015-01-27 įsakymu Nr. 3D-41 pakeistos Vietos plėtros strategijų atrankos taisyklės, patvirtintos LR žemės ūkio ministro 2007 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. 3D-549. Buvo pripažinta netekusi galios 12 išnaša, kuri iki pakeitimo buvo tokia: „Vietos projektams pagal KPP krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ turi būti skiriama ne mažiau kaip 73 proc. lėšų, numatytų vietos projektams finansuoti.“. Atsižvelgiant į tai, kad rezerviniai vietos projektai yra ne pagal priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ ir VVG strategijoje yra anksčiau buvusi aktuali nuostata dėl 73 proc. ir daugiau lėšų skyrimo priemonei „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“, būtina kuo skubiau pagal nustatytą tvarką inicijuoti strategijos pakeitimą, kad panaikinti šią nuostatą.

Pirmininkė informavo, jog peržiūrėjus Strategiją būtina atlikti šiuos keitimus:

„IV. SŪDUVOS VVG TERITORIJOS PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, PRIEMONĖS IR VEIKLOS SRITYS“ skyriaus „4.4. Strategijos atitikimas LEADER metodo reikalavimams. Strategijos novatoriškumas ir integruotas požiūris“ poskyrio 10 pastraipą, kuri yra tokia: „Visgi, naujoviškumo principo taikymą ir jo išraišką strategijoje, šiek tiek apribojo nacionalinės LEADER metodo įgyvendinimo gairės bei privalomos nuostatos (nuostata, kad ne mažiau kaip 73 proc. numatytos paramos vietos projektų įgyvendinimui turi būti skirta priemonei „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“; pelno ir ne pelno projektų apibrėžimas ir kt.)“, laikyti negaliojančia.

„V. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO PLANAS“ skyriaus „5.2. Strategijos įgyvendinimo finansinis planas ir jo pagrindimas“ poskyrio 3 pastraipą, kuri išdėstyta taip: „Vietos projektų įgyvendinimui skirta 83 proc. visos paskirtos paramos sumos. Likusieji – 17 proc. – skirti strategijos įgyvendinimo administravimui. Pagal reikalavimus strategijoje numatyta „Kaimo atnaujinimo ir plėtros“ priemonė, kuriai skirta 82 proc. vietos projektams įgyvendinti skirtos sumos (ne mažiau kaip 73 proc., kaip nurodyta Atrankos taisyklėse).“ laikyti negaliojančia.

„VI. SŪDUVOS VVG TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS RENGIMO METODIKA“ skyriaus septintą strategijos rengimo etapą, kurio antroji pastraipa išdėstyta taip: „Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategija susideda iš: dviejų prioritetų, 4 priemonių ir 3 veiklos sričių. Pirmajam prioritetui, kurio numatytos priemonės yra investicinio pobūdžio, skirta didžioji dalis (83 proc.) paramos lėšų. Šis prioritetas apima ir privalomąją „Kaimo atnaujinimo ir plėtros“ priemonę, kuriai skirta 79,25

proc. vietos projektams finansuoti skirtos sumos. Antrasis prioritetas susideda iš dviejų priemonių ir jam numatyta paramos suma sudaro 17 proc. vietos projektams skirtos paramos sumos. Finansiniame plane išdėliota planuojama įsisavinti paramos suma kiekvienai priemonei pagal metus. Vadovaujantis galiojančiomis vietos plėtros strategijų tinkamumo nuostatomis, VVG strategijos įgyvendinimo administravimui paskyrė 20 proc. visos Sūduvos VVG teritorijai skirtos paramos sumos.“, naujai išdėstyti taip: „Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategija susideda iš: dviejų prioritetų, 4 priemonių ir 3 veiklos sričių. Pirmajam prioritetui, kurio numatytos priemonės yra investicinio pobūdžio, skirta didžioji dalis paramos lėšų. Antrasis prioritetas susideda iš dviejų priemonių. Finansiniame plane išdėliota planuojama įsisavinti paramos suma kiekvienai priemonei pagal metus. VVG strategijos įgyvendinimo administravimui skiriama suma paskaičiuota vadovaujantis galiojančiomis vietos plėtros strategijų tinkamumo nuostatomis.“.

Nutarta: Posėdžio metu valdybos nariai vienbalsiai pritarė VVG pirmininkės pristatytam Strategijos keitimui.

2. SVARSTYTA: Parengiamoji parama

Sūduvos VVG pirmininkė pristatė valdybos nariams paramos kaimo plėtrai įžvalgas 2014-2020 metų laikotarpiui. Plačiau pristatė Europos Sąjungos prioritetus kaimo plėtrai, taip pat nacionalinius kaimo plėtros poreikius, pristatė į ką turėtų būti orientuota ateinančio laikotarpio strategija. Valdybos nariai buvo supažindinti su ateinančio laikotarpio vertinimo kriterijais, už ką bus gaunama daugiausiai balų, kokias sąlygas turėtų išpildyti VVG. Pristatyta, kokie reikalavimai bus keliami valdybai, kokia turės būti jos sudėtis ir pan. Pirmininkė taip pat pristatė bendruosius tinkamumo reikalavimus ir specialiąsias tinkamumo sąlygas VVG, kurias turės išpildyti teikiant naują Strategiją bei, kokius įsipareigojimus turės vykdyti nauju laikotarpiu. Pirmininkė taip pat informavo valdybos narius, kad iki š.m. kovo 6 dienos yra renkamos paraiškos parengiamajai paramai gauti.

Nutarta: Valdybos nariai vienbalsiai pritarė paraiškos rengimui parengiamajai paramai gauti.

3. SVARSTYTA: Einamieji klausimai.

Sūduvos VVG pirmininkė informavo valdybą, kad yra gauti 2 prašymai tapti VVG nariais. Prašymus pateikė Rokas Kurcikevičius ir Kardokų kaimo bendruomenė. Rokas Kurcikevičius nurodė, jog šiuo metu mokosi kalvystės amato ir ateityje planuoja vykdyti projektinę veiklą susijusią su senaisiais amatais. Kardokų kaimo bendruomenė iki šiol vienintelė bendruomenė esanti VVG teritorijoje, tačiau organizacijai nepriklausanti. Bendruomenė ateityje planuoja vykdyti projektinę veiklą susijusią su ekologiškos gyvenamosios propagavimu

Nutarta: Valdybos nariai vienbalsiai pritarė naujų narių priėmimui į Sūduvos VVG.

Susirinkimo pirmininkas

Susirinkimo sekretorė

Mindaugas Akelaitis

Kristina Mačiokienė

4.4. Strategijos atitikimas LEADER metodo reikalavimams. Strategijos novatoriškumas ir integruotas požiūris

1991 m. pradėtas taikyti LEADER sudarė ES kaimo vietovėms sąlygas aktyviai kurti savo ateitį. Senujų ES šalių patirtis rodo, kad LEADER metodas yra priemonė, kuri gerai veikia įvairiomis aplinkybėmis ir skirtingų tipų vietovėse, todėl naudojant šį metodą kaimo politikos formavimo mechanizmą galima pritaikyti labai įvairiems kaimo vietovių poreikiams tenkinti. Dėl to jis tapo sudėtine kaimo plėtros politikos dalimi. LEADER metodas, skatinantis vietos gyventojus ir organizacijas dalyvauti rengiant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją, yra vertinga kaimo politikos priemonė.

Pagrindinė LEADER metodo idėja yra ta, kad dėl Europos kaimo vietovių įvairovės vietos plėtros strategija būna veiksmingesnė ir produktyvesnė tada, kai sprendimus dėl jos priima ir ją vietoje įgyvendina vietos gyventojai ir organizacijos, kai susijusios procedūros yra aiškios ir skaidrios, kai vietos valdžios institucijos teikia paramą ir kai gaunama reikalinga techninė pagalba gerajai patirčiai skleisti. LEADER nuo kitų, tradiciškesnių kaimo politikos priemonių skiriasi tuo, kad nurodo ne tai, „kas“ turi būti padaryta, o „kaip“ tai daryti.

Rengiant Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategiją 2007 – 2013 m. buvo įgyvendinami ir akcentuojami LEADER metodo principai, kaip to reikalauja Lietuvos 2007 – 2013 m. kaimo plėtros programos IV krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ nuostatos. LEADER metodą sudaro septyni pagrindiniai principai:

1. Teritorinis požiūris
2. Vietos veiklos grupės (horizontalioji partnerystė)
3. Principas „iš apačios į viršų“
4. Integruotumas (daugiasektoriškumas)
5. Novatoriška veikla
6. Tinklų kūrimas ir tarptautinis bendradarbiavimas
7. Vietos finansavimas ir valdymas

Sūduvos VVG teritorija atitinka **teritorinio požiūrio** principą, nes ji pasirinkta nepaisant administracinio suskirstymo ribų (apima ne vienos savivaldybės teritoriją), o atsižvelgiant į teritorijos problemų bendrumą, žmonių tarpusavio santykius, geografinį teritorijos vientisumą.

Pasirinktos teritorijos plėtros administratorius – **vietos veiklos grupė** – yra privaloma LEADER metodo sąlyga. Sūduvos VVG atitinka visus šiai partnerystei keliamus reikalavimus. Reikiamomis proporcijomis atstovaujami trys sektoriai – verslas, vietos valdžia, nevyriausybinis sektorius. VVG valdyboje nepažeidžiama vyrų ir moterų proporcija, yra jaunimo atstovas, valdybos nariai turi reikiamą kompetenciją (žr. 1.9 skyrių).

Principas „iš apačios į viršų“ reiškia, kad vietos gyventojai ir organizacijos dalyvauja priimant sprendimus dėl strategijos, jos prioritetų ir priemonių, kurie bus įgyvendinami jų vietovėje. Šiuo principu buvo vadovaujama rengiant Sūduvos VVG teritorijos strategiją. Suinteresuoti vietos veikėjai buvo įtraukti į visą strategijos rengimo procesą – pradedant nuo situacijos analizės, baigiant strategijos finansinio ir įgyvendinimo plano rengimu (plačiau žr. 1.6; 2.8 ir VI skyriuose).

LEADER nėra sektorinės plėtros programa, vietos plėtros strategija turi daugiasektorinį pagrindą, apimančią **integruotą teritorijos plėtrą**. Sūduvos VVG teritorijos strategijoje numatyta veikla ir projektai yra susieti į visumą ir vieni kitus papildydami dera tarpusavyje. Įgyvendinant I-ojo prioriteto priemonės „Kaimų atnaujinimas“ projektus, sutvarkyta infrastruktūra bei pasiekti kiti rezultatai bus sėkmingai panaudojami II-ojo prioriteto priemonių projektams įgyvendinti.

LEADER yra **novatoriškas** ES kaimo plėtros politikos metodas. LEADER skatina kaimo vietoves ieškoti naujų būdų, kaip tapti ar išlikti konkurencingoms, kaip geriausiai naudoti turimus išteklius ir spręsti vietos problemas. Novatoriškumas – tai procesas, kurį sudaro novatoriškų sprendimų taikymas arba esamų sprendimų patobulinimas pritaikant juos naujoms žmonių veiklos sritims.

VVG teritorijoje susikūrimą bei atstovaujamos teritorijos integruotos plėtros strategijos kūrimą jau galime laikyti naujove. Įgyvendinant parengtą strategiją ir konsultuojant vietos projektų rengėjus gali gimi netikėtų naujovių, kurios galės gauti finansavimą ir bus sėkmingai įgyvendintos. Naujas suplanuotas ir VVG veikimo būdas. Ji ne tik administruos parengtos strategijos įgyvendinimą, bet ir koordinuos visą procesą, konsultuos potencialius vietos projektų rengėjus ir vykdytojus. Toks koordinavimas sutaupys vietos gyventojų ir organizacijų laiką bei išteklius, padės išgryninti projektų idėjas, esant poreikiui – padės ieškoti tinkamų partnerių. Visu strategijos įgyvendinimo laikotarpiu bus informuojami vietos gyventojai.

Rengdama vietos plėtros strategiją VVG ieškojo partnerių bendrai veiklai tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje. Taip buvo įgyvendinamas **bendradarbiavimo** principas. Suprasdama gerosios patirties pasikeitimo svarbą, VVG ieškodama partnerių kreipė dėmesį į jų veiklos kryptis, specifiką, mėgino atrasti bendrus interesus ir galimas mainų sritis. Sūduvos VVG yra Lietuvos vietos veiklos grupių tinklo (toliau – Tinklo) narė, o VVG pirmininkė Tinkle atstovauja visam Suvalkijos regionui.

Vietos finansavimo ir valdymo principas siejamas su VVG autonomija sprendžiant teritorijos ilgalaikės plėtros kausimus, suteikiant VVG plačią veiksmų laisvę ir lankstumą priimant sprendimus dėl veiklos, kurią jos pageidauja remti. Finansinių išteklių strategijos įgyvendinimui paskirstymo teisė yra atiduota pačiai VVG, išskyrus mokėjimo funkciją, kurią išimtinai vykdys Nacionalinė mokėjimo agentūra prie ŽŪM.

5.2. Strategijos įgyvendinimo finansinis planas ir jo pagrindimas

Sūduvos VVG teritorijos strategijos finansinis planas pateiktas 5.2 lentelėje. Sudarant finansinį planą buvo atsižvelgta į vietos plėtros strategijų, rengiamų LEADER metodo įgyvendinimui, atrankos taisyklėse esančius reikalavimus. Bendra paramos strategijai įgyvendinam suma apskaičiuota vadovaujantis LR žemės ūkio ministro 2007 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr.3D-544 Paramos skyrimo vietos plėtros strategijoms įgyvendinti tvarka ir paramos dydžio skaičiavimo metodika pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programą.

Šio įsakymo 6 punkte patvirtinta paramos suma Kazlų Rūdos kaimiškajai teritorijai – 5,00 mln. Lt. Sūduvos VVG teritorija apima dar ir Marijampolės sav. Sasnavos seniūniją, kurioje Statistikos departamento prie LRV duomenimis, 2007 m. sausio 1 d. gyveno 3500 gyventojų. Vadovaujantis to paties įsakymo patvirtinta parama 1-am Marijampolės sav. gyventojui (380,80 Lt), apskaičiuojant bendrą paramos strategijai įgyvendinti sumą pridėta 1,33 mln. Lt. Todėl Sūduvos VVG strategijos finansiniame plane skirstoma 6,33 mln. Lt paramos suma strategijai įgyvendinti.

Finansai strategijai įgyvendinti paskirstyti metais, pagal esamas tiek savivaldybių, tiek kitų potencialių vietos projektų vykdytojų finansines galimybes. Taip pat atsižvelgiant šias galimybes planuojami ir kvietimai teikti vietos projektų paraiškas (5.1 lentelė).

Strategijos administravimo išlaidos paskirstytos metams, kad jų pakaktų visoms VVG, kaip strategijos vykdytojo, funkcijoms atlikti. Didžiąją strategijai administruoti skirtų lėšų dalį sudaro planuojamas atlygis administratoriams ir vietos projektų vertintojams. Administravimo išlaidos apima ir strategijos įgyvendinimo viešinimui numatytas išlaidas.

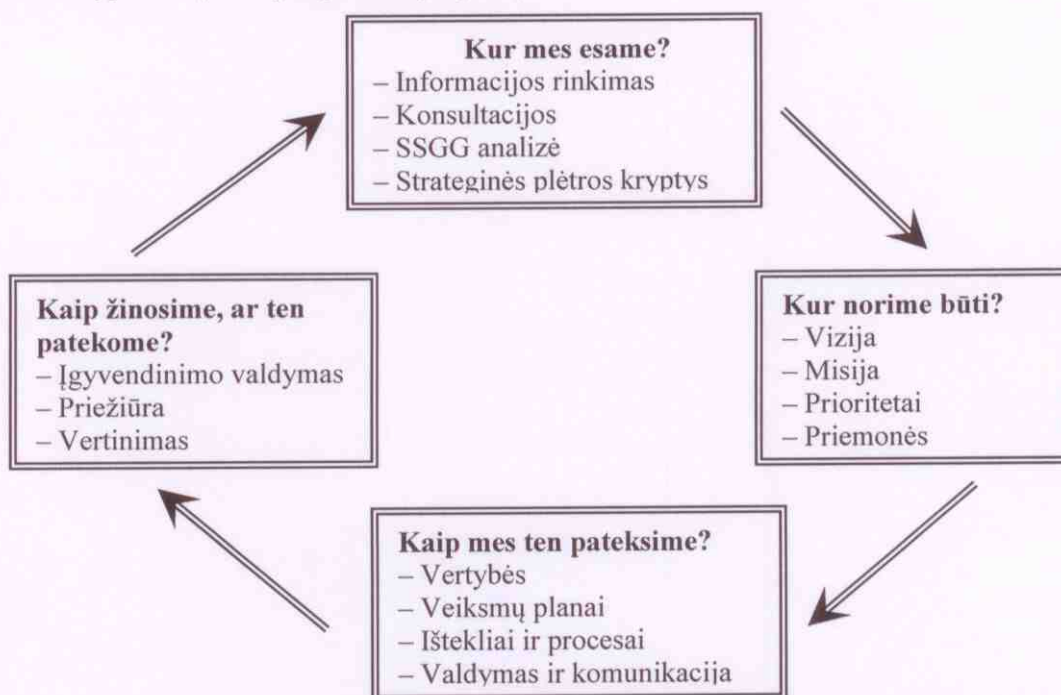
5.2. lentelė. Sūduvos VVG vieto plėtros strategijos įgyvendinimo finansinis planas

Prioritetai, priemonės	Bendra suma, Lt	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I PRIORITETAS								
Kaimo vietovių infrastruktūros gerinimas ir amatų plėtros skatinimas	4389900	489900	1050000	1050000	1000000	550000	150000	100000
Kaimo atnaujinimas ir plėtra	4289900	489900	1000000	1000000	1000000	550000	150000	100000
Kaimo turizmo veiklos skatinimas	100000	0	50000	50000	0	0	0	0
II PRIORITETAS								
Kultūros tradicijų puoselėjimas ir bendruomeniškumo skatinimas	864000	84000	140000	140000	140000	120000	120000	120000
Bendruomeniškumo ugdymas, dalijimasis gerąja veiklos patirtimi	434000	44000	70000	70000	70000	60000	60000	60000
Krašto tradicijų puoselėjimas	430000	40000	70000	70000	70000	60000	60000	60000
Išlaidos, susijusios su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo administravimu	1076100	86818	171136	171136	177836	170836	168836	129502
Parama strategijai įgyvendinti	6330000	660718	1361136	1361136	1317836	840836	438836	349502

VI. SŪDUVOS VVG TERITORIJOS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS RENGIMO METODIKA

Sūduvos VVG vietos plėtros strategiją rengė vadovaudamiesi LEADER programos pagrindiniais principais, juos derindami su įprasta strateginio planavimo praktika. Taip pat rengiant strategiją buvo vadovaujamosi pagrindinėmis Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ ir IV krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ nuostatomis. Parengta Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategija atitinka „Vietos plėtros strategijų atrankos taisyklių“, patvirtintų Žemės ūkio ministro 2007 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr.3D-549, reikalavimus.

Bendra strategijos rengimo schema pateikta 6.1 paveiksle. Šią schemą naudoja Airijos vietos veiklos grupės, rengdamos strategijas, atitinkančias LEADER metodo principus. Taip pat schema buvo išbandyta Lietuvos sąlygomis, 2000 – 2003 m. įgyvendinant Baltijos šalių kaimo bendruomenių partnerystės programos projektą.

6.1 pav. Bendroji Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategijos rengimo schema

Strategija buvo nuosekliai rengiama nuo 2007 m. gegužės iki 2008 m. liepos mėnesio.

Be pagrindinių strategijos rengimo darbų, nemažai dėmesio skirta pačios VVG, kaip organizacijos, stiprinimui. Darbinuose susitikimuose buvo suformuluotos pagrindinės VVG veiklos sritys, parengta organizacinė struktūra, pasiskirstyta funkcijomis, parengti pirminiai

darbų planai. Taip pat rengdama strategiją VVG ieškojo ryšių tarpterritoriniam ir tarptautiniam bendradarbiavimui.

Strategijos rengimas vyko etapais. Toliau apibūdinami visi vietos plėtros strategijos rengimo etapai.

1. Parengiamasis etapas. VVG vertybių, bendro darbo taisyklių aptarimas; susitarimas su vietos valdžia dėl strategijos rengimo principinių nuostatų. Prieš imantis visos teritorijos integruotos vietos plėtros strategijos rengimo, VVG aptarė bendruosius dalykus, kurie svarbūs dirbant kartu. Tam buvo įvardintos VVG veiklos vertybės. Jos aktualios ne tik rengiant, bet ir įgyvendinant parengtą strategiją.

Dar vienas svarbus žingsnis – partnerystės tarp sektorių stiprinimas. VVG atstovai susitiko su savivaldybių vadovais, kurie buvo informuoti apie esamą situaciją ir reikalingą paramą. Susitikimuose užsitikrinusi reikiamą pagalbą, vietos veiklos grupė atsakingai ėmėsi strategijos rengimo darbų.

2. Vietos gyventojų ir organizacijų įtraukimas į strategijos rengimą. Rengimo procese buvo akcentuojamas LEADER metodas „iš apačios į viršų“, kuris ne tik suteikia galimybes vietos gyventojams dalyvauti planuojant jų krašto ateitį, tačiau ir įpareigoja būti aktyviais šio proceso dalyviais. Informacijos sklaida strategijos rengimo laikotarpiu vyko naudojantis tampriais kaimo bendruomenių tarpusavio ryšiais ir geranorišku bendradarbiavimu su VVG. Minėtas principas reikalavo atrasti būdus, kurie leistų operatyviai pateikti ir gauti informaciją iš vietų.

Rengiant strategiją VVG organizavo susitikimus su vietos gyventojais. Susitikimų metu gyventojai buvo kviečiami išsakyti savo mintis, klausimus, teikti pasiūlymus. Atlikta vietos gyventojų anketinė apklausa leido surinkti aktualią informaciją strategijos rengimui. Pildydami anketas gyventojai vertino savo gyvenamųjų vietovių esamą būklę bei tendencijas, išsakė pagrindines problemas, siūlė būdus problemoms spręsti. Taip pat kaimo bendruomenės, kartu su seniūnijomis atliko „namų darbus“ (plačiau žr. 2.8 skyriuje).

Pagrindiniai gyventojų įtraukimo tikslai – demokratijos ir pilietiškumo ugdymas, sprendimų priėmimo priartinimas prie vietos gyventojų.

3. Teritorijos socialinės ekonominės situacijos ir gyventojų poreikių analizė. Tai etapas, pareikalavęs pakankamai daug laiko ir pastangų. Atliktos analizės realumas ir išsamumas turi įtakos parinktų prioritetų ir priemonių efektyvumui. Įvertinant tai reikalinga informacija buvo renkama keletu būdų:

– *oficialių statistinių duomenų analizė*, kuri buvo atlikta naudojantis Statistikos departamento prie LRV duomenų baze, o trūkstamus duomenis surenkant vietos ir valstybės

institucijose. Statistiniai duomenys buvo renkami pagal iš anksto parengtą duomenų rinkimo schemą;

– *anketinė vietos gyventojų apklausa*. Kaimo gyventojų poreikių, nuomonių bei vertinimų tyrimas buvo atliekamas vykdant vietos gyventojų apklausą. Apklausiai kartu su konsultantais buvo parengta anketa, kurią pildė vietos gyventojai iš visos VVG teritorijos. Anketavimo tikslas buvo išsiaiškinti opiausias vietos problemas, sužinoti gyventojų nuomonę, kokias sritis reikia finansuoti pirmiausiai, surinkti pasiūlymus problemoms spręsti. Sudarant anketą buvo panaudotas vienas iš LEADER metodų – teritorijos profilio nustatymas (teritorijos profilis buvo išryškintas apibendrinus gyventojų atliktus aštuonių teritorinio kapitalo komponentų bei atskirųjų elementų būklės ir tendencijų vertinimus);

– *bendruomenių ir seniūnijų „namų darbai“*. Kaimo bendruomenės, susitelkdamos seniūnijų ribose rengė suinteresuotų šalių analizę, SSGG analizę bei rašė savo gyvenamosios vietovės trumpus pristatymus apie esamą situaciją ir numatomą perspektyvą (plačiau žr. 2.8 dalyje);

– *focus grupių interviu*. Vadovaujantis iš anksto paruoštais interviu klausimynais, vyko susitikimai ir pokalbiai su dviem pagrindinėmis tikslinėmis grupėmis – moterimis ir jaunimu. Susitikimų dalyviai vertino situaciją, išsakė savo mintis, turėjo galimybę diskutuoti tarpusavyje ir išryškinti svarbiausius akcentus;

– *esamų teritorijos ir nacionalinių strateginių dokumentų analizė* padėjo VVG valdybai apsispręsti dėl strategijos prioritetų ir priemonių. Buvo ieškota tokių prioritetų, priemonių ir veiklos sričių, kurie papildytų esamus savivaldybės strateginius dokumentus bei juose numatytas konkrečias priemones. Taip pat atkreiptas dėmesys į strategijos prioritetų ir priemonių apibrėžtų tikslų derėjimą su nacionaliniuose dokumentuose esančiomis Lietuvos strateginės plėtros nuostatomis;

– *surinktos kiekybinės ir kokybinės informacijos sisteminimas ir analizė*. Skirtingais metodais surinktą pakankamai įvairią informaciją apie teritoriją, reikėjo apibendrinti, siekiant gauti išsamų esamos situacijos vaizdą. Todėl turima kiekybinė informacija buvo apjungta su kokybine pagal konkrečias temas.

4. Teritorijos SSGG analizė. Remiantis teritorijos socialinės ekonominės situacijos ir gyventojų poreikių analize buvo atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė. Teritorijos stiprybės ir silpnybės buvo išskiriamos pagal darnios kaimo plėtros sudedamąsias dalis: ekonomika, socialiniai veiksniai, kultūra ir aplinkosauga. Galimybėms ir grėsmėms identifikuoti buvo panaudota PESTLEE ir SEPTEMBER metodų kombinacija, t.y. buvo bandoma išskirti veiksnius politiniu, ekonominiu, socialiniu, technologiniu, teisiniu,

aplinkosaugos, lygių galimybių, švietimo ir mokymo, rinkos, verslo pokyčių, taisyklių ir etiniu aspektais, galinčiais turėti įtakos vietovės plėtros procesams.

Identifikavus kiek galima daugiau teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių, VVG nariai įvertino kiekvieno iš jų svarbą VVG teritorijai. Apibendrinus VVG narių vertinimus, buvo atrinkta po 5 svarbiausias stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes, kurių pagrindu vėliau buvo modeliuojami galimi strateginiai scenarijai.

5. Strateginių teritorijos plėtros krypčių (strateginių scenarijų) modeliavimas. Tam buvo naudojamas SWOT/TOWS analizės metodas (tai viena iš SSSG metodo modifikacijų, panaudojanti nustatytas teritorijos stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes strateginių krypčių pasirinkimui). Šio metodo esmė – nagrinėjamos penkių svarbiausių teritorijos stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių sąveikos: 1) ar grėsmės susilpnina stiprybes? 2) ar grėsmės pagilins silpnybes? 3) ar galimybės sustiprina stiprybes? 4) ar galimybės leidžia įveikti silpnybes? 5) ar stiprybės leidžia išnaudoti galimybes? 6) ar stiprybės leidžia atsispirti prieš grėsmes? 7) ar silpnybės neleidžia išnaudoti galimybių? 8) ar silpnybės stiprina nepalankų grėsmių poveikį?

Tolimesniam strategijos rengimui reikšmingiausias buvo etapas, kuriame VVG nariai, nagrinėdami SSSG punktų sąveikas generavo potencialius strateginius sprendimus dėl ateities. Buvo išskirtos 4 sąsajų grupės: stiprybės ir galimybės; stiprybės ir grėsmės; silpnybės ir galimybės; silpnybės ir grėsmės.

Apibendrinus sugeneruotas idėjas, buvo galima preliminariai išskirti strategijos prioritetus, priemones ir veiklos sritis.

6. Teritorijos vizijos ir VVG misijos formulavimas. Teritorijos viziją, taip pat ir savo organizacijos misiją VVG nariai formulavo po situacijos analizės. Formuluoiant viziją kiekvienas iš VVG darbo grupės narių atsakė į klausimus: Kokiam laikotarpiui formuluojama vizija? Į ką daugiausia bus kreipiamas dėmesys? Kaip pagerės situacija? Analizuojant visų VVG narių atsakymus į šiuos klausimus „gimė“ bendra teritorijos vizijos formulotė.

Apsibrėžiant VVG misiją, VVG nariai galvojo, kokią vizijos dalį jie įsipareigoja įgyvendinti 2007-2013 m. laikotarpiu, įgyvendinant parengtą strategiją, kokia šios organizacijos paskirtis ir funkcija kaimo plėtros procesuose. Misijos formulotėje buvo svarbu, kad ji būtų aiški, tikroviška, priimtina ir motyvuojanti.

7. Strategijos prioritetų, priemonių ir veiklos sričių nustatymas, finansinio plano sudarymas. Rengiant strategiją buvo orientuojamasi į tokius prioritetus ir priemones, kurie padėtų siekti vizijos ir kurių įgyvendinimas duotų didžiausią pridėtinę vertę. Po susitikimų ir konsultacijų su kaimo bendruomenėmis VVG pasitikrino, ar teisingai interpretavo situacijos analizės metu surinktą informaciją. Taip pat vietos gyventojai ir organizacijos turėjo apsispręsti,

kuriose viešojo gyvenimo srityse labiausiai reikalingos permainos bei investicijos, ar jie yra pasirengę inicijuoti numatytus pokyčius.

Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategija susideda iš: dviejų prioritetų, 4 priemonių ir 3 veiklos sričių. Pirmajam prioritetui, kurio numatytos priemonės yra investicinio pobūdžio, skirta didžioji dalis paramos lėšų. Antrasis prioritetas susideda iš dviejų priemonių. Finansiniame plane išdėliota planuojama įsisavinti paramos suma kiekvienai priemonei pagal metus. VVG strategijos įgyvendinimo administravimui skiriama suma paskaičiuota vadovaujantis galiojančiomis vietos plėtros strategijų tinkamumo nuostatomis.

8. Strategijos įgyvendinimo plano, priežiūros bei vertinimo sistemos parengimas.

Sūduvos VVG nemažą dėmesį skyrė Strategijos įgyvendinimo planavimui. VVG yra numačiusi įkurti savo būstinę, priimti darbuotojus bei konsultuoti vietos projektų teikėjus ir vykdytojus. Pradžioje, pagal finansinį strategijos planą buvo planuojami kvietimai teikti vietos projektus, numatant kuriais metais pagal kurias priemones bus renkami vietos projektai. Taip pat numatytas laikas projektų vertinimui, kurį turės organizuoti VVG.

Strategijoje yra numatyta ir priežiūros sistema, parengtas priežiūros priemonių planas. Taip pat parengtas strategijos įgyvendinimo rodiklių sąrašas, kurių pasiekimas bus nuolat stebimas.

Strategijos įgyvendinimas bus organizuojamas vadovaujantis „Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 m. programos 4 krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ administravimo taisyklių nuostatomis.

9. Viešas strategijos pristatymas. Parengus strategiją buvo suorganizuota konferencija, kurioje pristatyta parengta strategija. Konferencijoje dalyvavo aplinkinių rajonų vietos veiklos grupės, taip pat partneriai iš Lenkijos. Konferencijos metu įformintas kaimo bendruomenių pritarimas parengtai Sūduvos VVG teritorijos vietos plėtros strategijai.